

Guttier. *d. quest.* 64. num. 3. Cur. Philip. *ubi proximè*, num. 8. & alii (quos non sequitur,) apud Azeved. num. 8. Idem juris erit, si pars defectum testis pendente prima instantia ignorabat. Avendann. *resp.* 21. num. 4. Guttier. num. 4.

20 Poterit etiam in appellationis instantia opponi de fallitate, aut corruptione testium, qui in prima deposuerunt. Afflict. cum Ursil. *ubi proximè*. Azeved. num. 6. Guttier. num. 3. Marant. Avend. Didac. Per. & alii *ubi supra*. Greg. Lop. in l. 37. gloss. 4. tit. 16. part. 3.

Ad Num. 6.

21 Testes nequeunt admitti per appellationis iudicem super eisdem articulis, vel directò contrariis, de quibus in prima instantia probatio facta consistit. l. 4. tit. 9. lib. 4. Recop. *ubi supra*. Azeved. num. 2. Guttier. *Practic.* lib. 1. quest. 71. Viv. *commun. opin.* tom. 1. lib. 4. tit. 10. num. 307. Joan. Garf. *de Nobilit.* gloss. 46. num. 2. Cened. *ad Decretal. collect.* 27. num. 3. Pichard. *manud. ad prax.* p. 4. §. 19. num. 5. Did. Per. in l. 4. tit. 11. lib. 3. *Ordin.* Villalob. *Etar. commun. opin.* lit. T. num. 182. Barbosa *collect.* Clement. 2. num. 3. de *testibus*. Malcard. *de probat. concl.* 5. num. 46. Cancer. *variar. part.* 1. cap. 20. num. 28. Farinac. *suprà* quest. 75. num. 75. & 302. cum *seqq.* Scaccia *de appellat. quest.* 11. num. 106. Olan. *concord. jur. lit. T.* num. 23. Jul. Clar. *cap. fin. quest.* 61. num. 2. Cur. Philip. *part.* 5. §. 3. num. 4. An hæc de jure communi procedant, absque controversia non est, de qua Farinac. *ex num.* 306.

Ibi: *Qua in re illud est.*

22 Quæ conclusio minimè locum obtinet quoties in prima instantia testes non sunt interrogati super articulis deductis; tunc enim de eisdem, vel directò contrariis iudex appellationis probationem admittet. Guttier. *suprà* num. 2. Azeved. num. 15. Didac. Per. Olan. Curia Philip. *ubi proximè*. Paz *prax. tom.* 1. p. 6. cap. 1. num. 19. Matienz. *dialog. relator. part.* 3. cap. 49. in *princip.* & cap. 51. in *fin.*

23 Præterea, si in secunda instantia producat testis, qui in prima deponere non potuit propter absentiam, vel partis ignorantiam, si hoc litigans juramento asseruerit, examinari debet super eodem articulo, vel directè contrario, l. 39. tit. 16. p. 3. *ubi supra*. Gregor. Lop. Matienz. *d. cap.* 49. num. 3. Guttier. *d. quest.* 71. in *fin.* Joan. Garf. *de Nobilit.* gloss. 46. num. 1. Barbosa *collect. cap. Fraternalitatis*, num. 4. de *testib.* Amad. Roder. *in prax. de form. exam. process.* cap. 8. num. 7. In quo tamen cavendum, ne pejerandi occasio & litigantibus, & corruptis testibus exhibeatur; ideo iudex ex circumstantiis arbitrabitur, an testis admittendus, necne, ut admonet Joan. Garf. *suprà* numero 12. & 13. Azeved. in d. l. 4. numero 3.

24 Similiter quoties utraque pars se offert ad probandum super eisdem articulis, testes admittuntur. Paz, & Cur. Philip. *ubi proximè*. Minor. Ecclesia per restitutionis beneficium testes hujuscemodi possunt producere: iidem *ubi supra*. Matienz. *part.* 3. cap. 51. *limit.* 37.

Alfar. *de offic. sise. gloss.* 16. num. 194. *ubi de Fisco*. Plures alias limitationes paritur regula posita superius, num. 21. de quibus fusè Matienz. *cap.* 46. cum *seqq.* Ant. Gab. *commun. lib.* 1. tit. de *testib. concl.* 21. Farinacius, & Scaccia *ibi* laudati.

Est notandum, quod si publicatis attestationibus super repulsis testium, omnes, aut plerique inhabiles, aut suspecti apparuerint, non prohibebitur litigans in causa appellationis super eisdem articulis alios testes producere. Ita post Rebuffum sentit Azeved. in l. 1. num. 44. tit. 8. lib. 4. Recop. Menoch. *de arbitrar. lib.* 1. cap. 34. num. 15.

Illud revocatur in dubium, quando testes in prima instantia producti, se nescire, vel non recordari responderunt, an in secunda ad probationem ejusdem articuli alii recipi possint? Affirmant Guttier. *Practic.* lib. 1. q. 71. num. 4. Azeved. in l. 4. num. 16. tit. 9. lib. 4. Recopil. at Matienz. *dialog. relator. part.* 3. cap. 47. num. 5. post *discussam* quaestionem contra sentit, quod verius videtur, quia testis functus est officio suo, & pars sibi imputet, qui talem in testimonium produxit. Prior tamen opinio jure sustineretur, si testis ante præstitum juramentum, ut se à testificando eximeret, id iudici asseveraverit, ac ideo non deposuit.

Verf. *Illud verò solet à quibusdam.*

Utrum eadem regula tradita num. 21. procedat in causa nobilitatis, disceptatur, & in Granatensi Senatu in hujuscemodi judiciis testes admitti in gradu appellationis super eisdem articulis, aut directò contrariis, refert D. Covarruvias. Idem de Pintiana Cancellaria testatur Otalor. *de Nobilit.* cap. 3. num. 2. Joan. Garf. *latè agens eod. tract.* gloss. 46. num. 4. Azeved. *suprà* num. 10.

Ibi: *In causa verò matrimoniali.*

In causis matrimonialibus testes admittuntur super eisdem articulis in secunda instantia. Joan. Garf. *suprà* num. 2. Matienz. *cap.* 49. num. 10. Menoch. *de arbitrar. lib.* 1. cap. 34. num. 7. Barbosa *collect. cap. Series*, num. 2. de *testib.* Farinac. *quest.* 75. num. 383. cum *seqq.* Idem generaliter verum est quoties animæ periculum vertitur. Matienz. *ibidem*. Farinac. num. 404. Ant. Gabr. *commun. lib.* 1. tit. de *testib. concl.* 21. num. 70. & 71.

Ibi: *Atque item in causa criminali.*

Similiter in causa criminali, saltem pro reo in iudicio appellationis testes super eisdem articulis produci permittitur. Farinac. cum pluribus *d. quest.* 75. à num. 407. Cancer. *variar. part.* 1. cap. 20. num. 43. & 44. Matienz. *d. cap.* 49. num. 11. Cur. Philip. *part.* 5. §. 3. num. 4. Greg. Lop. in l. 37. gloss. 3. tit. 16. p. 3. Azeved. in d. l. 4. num. 3. *ubi* quod & adversus reum testis ex legitima causa admittitur. Hinc rectè inferitur ad causam nobilitatis, in qua de honore controversitur, qui honestis hominibus vitæ charior est, l. *Isti quidem*, §. *penult. ff. quod nec. caus.* de quo per me *variar. lib.* 1. cap. 3. num. 76.

Ad

Ad Num. 7.

30 Testis dum judiciali subjicitur examini, non est interrogandus de defectibus, qui illi obijciuntur ad repulsam, si crimen, vel turpitudinem contineant: nec interrogatus cogitur respondere. Farinac. *de testib. quest.* 73. à num. 53. Azeved. in l. 2. num. 14. cum *seqq.* tit. 8. lib. 4. Recop. Barbosa *collect. cap. Cum causam*, num. 3. de *testib.* Villalob. *antinom. jur. lit. T.* num. 162. de quo sunt variae sententiæ, ut videre licet apud Azeved. & Farinac. De aliis objectionibus, quæ absque dedecore testem inhabilem, aut minus idoneum efficiunt, fateri tenetur interrogatus veritatem. Farinac. cum aliis num. 70. Azeved. num. 22. Villalob. *ubi proximè*. Similiter observatur in recusatione iudicum superiorum de Consilio, vel Cancellaria, qui tenentur positionibus respondere ad causæ legitimæ recusationis probationem, modò honor, aut existimatio ex confessione non lædatur, l. 7. tit. 10. lib. 2. Recop.

31 Jure nostro Regio omnes testes interrogatur de quibusdam defectibus, & hæc interrogatio de generalibus vulgò nuncupatur, inter quos ille ignominiosus recensetur, an sit dono corruptus, l. 6. tit. 8. lib. 4. Recop.

Ibi: *Quod si nihilominus fuerit interrogatus.*

32 Si testis perperam de proprio crimine, vel turpitudine rogatus, crimen, vel defectum turpem fateatur, qui eum inhabilem reddat, à testificationis munere removebitur. Azeved. num. 23. Farinac. *ex aliis* num. 67.

Ibi: *Hæc verò hujuscæ quaestionis.*

33 Confusas quamplures, quos cumulavi *Variar. lib.* 1. cap. 2. num. 4. qui docent, non legitime in iudicio interrogatum posse usum abstractione iudicem interrogantem illudere. Verum jam ab hac sententia omnino cavendum, quia cum aliis pluribus est damnata decreto S. Congregationis Sanctæ Inquisitionis, anno 1679. sub N. S. P. Innocentio XI.

Ad Num. 8.

34 Iudex ordinarius, apud quem, dum de causa cognoscit, perjurium, aut falsitatem quomodolibet aliquis admiserit, sic delinquentem punire permittitur, quamvis alias in ipsum nullam jurisdictionem obtineat. Gregor. Lop. in l. ult. gloss. 3. tit. 16. part. 3. Marant. *de ordin. judicior. part.* 6. art. 13. num. 2. Jul. Clar. *lib.* 5. *sentent. §. fin. quest.* 38. num. 13. Bossius *prax. tit. de falsit.* num. 103. Mart. *de jurisdict. part.* 4. cap. 128. num. 5. Avil. in cap. 48. *Prator. gloss. Qualesquier Iuezes*, num. 1. Fachin. *controvers. lib.* 9. cap. 26.

35 Sed si iudex alterius mandato testem examinaverit, poterit plectere pejerantem: quod si omiserit, à iudice de causa principali cognoscente punietur. Gregor. Lop. *ubi proximè*. Azeved. in l. 1. num. 101. tit. 8. lib. 4. Recop. etiam aliud fenerit quoad iudicem mandatarium Avil. *ubi nuper*, *vers. Sed contra istum*.

Falsi reus ab ejusmodi iudice poena ordinaria erit puniendus: at si iudex causarum criminalium cognitionem nullam habuerit, reum ad proprium eju iudicem remittet plectendum. Gregor. Lop. *ubi proximè*. Fachin. *d. cap.* 26. in *fin.* quod de jure communi controversitur circa poenæ ordinariæ irrogationem, sicut videre licet apud Jul. Clar. *ubi supra*. Menoch. *de arbitrar. lib.* 2. *casu* 313. *ubi* distinguit, an per accusationem, vel inquisitionem procedatur. Tusch. *lit. T.* *concl.* 50. num. 12.

Ibi: *Etiamsi sit Iudex delegatus.*

Quoad iudicem delegatum triplex reperitur sententia. Prima est quod nullus delegatus coercere poterit quem reum falsitatis apud se commissæ repererit, quam de jure regio tenuit Gregor. Lop. *d. gloss.* 3. Secunda opposita, quod omnis delegatus potest coercere, modò causarum criminalium notione non careat. Hanc cum D. Covar. sustinet Fachin. *d. cap.* 26. *vers. Rectè igitur*. Barbosa *collect. cap. Superbis*, num. 2. de *pen.* Tertia distinguit inter delegatum à Principe, & ab inferiore, ut ille punire valeat pro arbitrio extra ordinem, iste nullo modo. Jul. Clar. & Bossius *ubi supra*. Avil. *vers. Sed si est*. Bobad. *Polit. lib.* 2. cap. 16. num. 136. & *cap. fin.* 80. & alii communiter.

Licet autem quis extraordinariam poenam subeat, non ideo tamen eximitur ab ordinaria, si apud competentem iudicem accusatus legitime instituat. Bossius *d. tit. de falsitate*, num. 104. aliud tenet Menoch. *d. cas.* 313. num. 5. In quo plurimum iudicantis arbitrio deferendum, inspecta poenæ impostæ gravitate, ac qualitate criminis & causæ, in qua falsum admittum. His de jure Regio locus non est; nam aut iudex ordinariam poenam injungit, aut reum puniendum proprio foro remittit, ut prænotatur *suprà* num. 36.

Iudex coram quo testis falsò deposuit, 39 eum punire valet, dum lis pendet in qua pejeratum est, etiam ex officio; ea verò finita non utique, nisi per accusationem. Bossius num. 105. Hucusque præmissa nedum de teste pejerante, sed etiam de alio quovis falsitatem in iudicio committente, sunt accipienda. Videas Menoch. *de arbitrar. cas.* 310. 311. & 313. & alios nuper laudatos.

Ibi: *Sed & locus erit huic opinioni.*

Privilegio foti munitus si falsum admiserit in iudicio, à iudice causæ, eo non obtante, plectetur. Guttier. *Practicar. lib.* 1. *quest.* 24. num. 1. in *fin. vers. Non obstat*, Avil. in cap. 48. *Prator. num.* 5. Fachin. *controvers. lib.* 9. cap. 26. *vers. Rectè igitur*.

Ibi: *Modò testis non sit clericus.*

Si clericus in crimen falsi inciderit apud iudicem laicum, ab ipso puniri non poterit. Gregor. Lop. in l. *fin. gloss.* 3. tit. 16. part. 3. Morla *Emp. Jur. part.* 1. tit. 2. in *pralud. num.* 154. Padill. in l. *Transgere*, num. 112. C. de *transact.*

transact. Urfill. ad Afflic. decis. 230. num. 1. Guttier. d. quest. 24. per tot. Fachin. supra cap. 27. Roland. à Valle conf. 12. num. 48. Azeved. in l. 1. num. 97. tit. 16. lib. 8. Recop. Jul. Clar. d. quest. 38. num. 14. Avil. supra num. 5. Scappia de jur. non script. lib. 1. cap. 11. num. 1. Barbosa collect. cap. Super his, num. 2. de pen. (resecta sententia existimantium, clericum per iudicem laicum poenâ pecuniariâ affici posse, de qua Guttier. Fachin. & alii ex præcitat.) Bobadill. Polit. lib. 2. cap. 18. num. 91. Parlador. differ. 9. §. 1. num. 3.

Verf. Sed & hac in re.

- 42 Rursus si laicus de falso coram Iudice Ecclesiastico convincatur, ab eo, vel à suo seculari puniri poterit, data inter ipsos præventionem. Guttier. supra num. 4. Avil. d. gloss. Qualesquæ iuræ, num. 5. verf. Sed si laicus, Azeved. supra num. 100. Jul. Clar. d. quest. 38. num. 15. Parlador. differ. 9. §. 1. num. 28. quod limitat quamdiu lis pendet principalis; nam postea Ecclesiasticus procedere in delinquentem nequibit. Bobadill. supra cap. 17. num. 47. Sed cum perjurium mixti sit fori, ut prænotavi variar. lib. 2. cap. 10. num. 36. Ecclesiasticus procedere poterit, nisi præventionem impediatur.

Verf. Illud verò existimo.

- 43 Cum clericus falso deposuit coram iudice seculari, & Ecclesiasticus in illum ad punitionem procedit, hic non poterit inhibere, ne ille ad ulteriora progrediatur in causa principali, donec super falsitate pronuncietur. Guttier. d. quest. 24. num. 3. Bobadill. sup. num. 91. Farinac. in praxi, tit. de inquisit. quest. 8. num. 26. verf. Limitando.

Ibi: Quin & ipse iudex laicus.

- 44 Quamquam laicus iudex prohibeatur clericum perjurum plectere, procedere tamen poterit super falsitate, quatenus fuerit opus ad causam principalem Guttier. ubi proxime. Bobadill. supra. Bernard. Diaz in praxi, cap. 93. num. 4. Azeved. in l. 1. num. 99. tit. 16. lib. 8. Recopil. Cur. Philip. part. 3. §. 3. num. 4.

SUMMARIUM.

- 1 Instrumenti verbi etymologia, & significatus.
- 2 Instrumentum quatenus est scriptura ad probationem, dividitur, & num. 3.
- 4 Cuiuslibet actus triplex confici potest ejusdem contextus instrumentum.
- 5 Authenticum instrumentum quod dicatur.
- 6 Protocolum, seu registrum quomodo apud nos, & apud externos conficiatur.
- 7 Si huic originale non conveniat, cui standum.
- 8 Tabellio legis nostræ regie poenâ afficitur, qui non relicto registro, publicum instrumentum ediderit.
- 9 Originale quod dicatur instrumentum.
- 10 Tabellio prohibetur præter originale, aliud transumptum ex protocollo extrahere: quod limitatur.

11 Publico instrumento an fides adhibeatur, cum protocolum non reperitur.

12 Ex contrario, quid si originale parti traditum non appareat, an protocolum per se faciat fidem?

13 Qui originale in iudicio producit, protocolum edere, parte petente compellitur, si penes ipsum sit, vel esse præsumatur: sed si juramento asseveret, non habere protocolum, cessabit compulsio, purgata præsumptione.

Qui originale in iudicio productum à se recipit, exemplo apud acta relicto, cogi poterit, ut illud exhibeat, si pars adversa id postulet, ut ipsius falsitas ex aspectu detegatur, ibid.

14 Tabellio qui non exhibet protocolum, an possit torqueri.

15 Utrum exemplar ab exemplo distinguatur?

16 De tabellionis officio, & an sit vile, remissive.

17 Resolvitur negativè.

18 intelligitur, & explanatur lex Non aliter, de adopt. ubi tabelliones servos publicos fore, probari videtur.

19 Principis ministri, quos Secretarios vulgò nuncupamus, sunt in dignitate, à qua infames remoti sunt.

20 Infamis an possit creari tabellio? & num. seqq.

21 Si Princeps sciens infami munus Secretarii, aut Tabellionis conferat, censetur dispensare.

22 Infamia juris privatur notatum exercitio tabellionatus.

23 Hæc infamia etiam quaestitas dignitates, & munera adimit.

24 Dum infamia est occulta, quicquid tabellio gesserit, sustinetur.

25 Facta per personam publicam inhabilem, quando propter errorem communem subsistat.

26 Infamia facti non aufert tabellioni sui muneris usum.

27 Infamia facti solum impedit ad dignitates aditum; sed juris etiam obtentas tollit.

28 In tabellionem eligi non debet facti infamia notatus, sed electus sustinetur.

Tabelliones apud nos antequam recipiantur, quæ probare teneantur, ibid.

29 Spurius an possit esse tabellio!

30 Tabellionatus nec aufert, nec confert nobilitatem quoad contributionem plebeiorum.

Nobilis genere non solvit tributum ignobilium in Hispania propter officium vile, ibid.

31 Procuratoris munus an vile, qui si nobilitate sanguinis decoretur, non subditur collectæ plebeiorum.

32 Utrum possit infamis tale munus exercere?

33 Clericis an munus tabellionatus interdictum? & ad num. 43.

34 Utrum instrumentum à tabellione clerico in Sacris conditum jure subsistat? & num. seqq.

35 Regulares à tabellionatus exercitio prorsus remoti sunt, sicut nec arbitri constitui possunt.

36 Tabellio etiam post emissa Religionis vota non prohibetur edere instrumenta publica, de quibus antea fuerat rogatus.

49 S

Ad Num. 1.

49 Si instrumento productio, ejus auctor negetur esse tabellio, quid producens probare teneatur.

50 De comprobatione instrumenti, qua observatur ut illud fidem faciat in partibus remotis.

51 Arguens de falsitate instrumentum, id probare debet: & quare aliud hic, & aliud cum asseveratur non esse tabellio, qui illud confecit.

52 Facultas creandi tabelliones ad quos præter Principem spectet de jure nostro regio, & communi, ad num. 58.

53 Tabelliones instituti ab inferioribus Dominis prohibentur munus suum exercere extra territorium instrumentum.

54 Notarii Apostolici, & alii Ecclesiastici, An possint de rebus temporalibus instrumenta conficere? & num. 61.

55 Instrumenta per notarios facta, etsi sustineantur, paratam apud nos executionem non habent.

56 Notarii Imperiales prohibentur sub poenis ex jure Regio munus suum exercere.

57 Non licet tabellioni protocolum perfectum de partium consensu lacerare.

CAPUT XIX.

1 Instrumentum ab instruendo originem ducit, & licet aliàs latissime usurpetur, tamen quoad probationis tractatum completur non solum scripturas, sed etiam testes, confessionem, & cætera, per quæ iudex & causa instrui solet: strictè tamen, ac ex communi usu loquendi ad scripturas refertur, l. 1. de fide instrument. l. Notionum 99. §. Instrumentum de verb. signif. ubi Alciat. num. 17. Cujac. paratit. ad tit. ff. de fid. instrument. Wesembec. ibidem, num. 1. Duaren. ad eund. tit. Morl. Empor. Jur. part. 1. tit. de fid. instrument. in princip. num. 2. Ant. de Canar. tract. de execut. instrument. num. 73. Lanfranc. de fid. instrument. num. 1. Barbosa collect. ad tit. C. de fid. instrument. num. 1. Osuald. ad Donel. lib. 25. cap. 7. Pareja de instrum. edit. tit. 1. resol. 2. num. 3. & 11.

2 Instrumentum multifariam dividitur. In primis in publicum, & privatum, l. 1. tit. 18. part. 3. ubi Greg. Lop. gloss. 1. Duaren. supra. Osuald. cap. 8. Morl. num. 5. Wesembec. num. 2. Lanfranc. num. 4. Publicum instrumentum est solemnis, ac rectè ordinata scriptura per manum authenticæ personæ confecta ad rei gestæ memoriam. Morl. ubi proxime. Ant. Canar. num. 74. Aliter Wesembec. supra num. 1. in fin. Pareja num. 8. & 22. Scaccia de judic. lib. 2. cap. 11. num. 2168.

3 Præterea instrumentum aliud publicum est, & authenticum aliud: hoc Principis, Episcopi, Ducis, aut alterius simili dignitate fulgentis auctoritate, ac sigillo perficitur: illud per tabellionem juris solemnitate servata fit, d. l. 1. & ibi Gregor. Lop. gloss. 1. Parlador. quotidianar. lib. 2. cap. fin. part. 1. §. 11. num. 10. ac omnia instrumenta publica appellantur authentica, Tusch. pract. concl. lit. O, concl. 201. num. 7. Wesembec. num. 2. versus fin. Pareja resol. 3. §. 2. num. 56. & alii. Quæ sint authentica instrumenta, tradunt Gregor. Lop. & Wesemb. num. 4. Pareja ubi supra.

Cujusvis actus, seu contractus triplex scriptura confici potest, scilicet protocolum, originale, & exemplum. Primum est, quod penes tabellionem servatur, & primò perficitur: secundum, quod ex eo extrahitur, & parti traditur: tertium, quod ab originali legitime sumitur, l. 114. tit. 18. l. 9. tit. 19. p. 3. l. 13. & 16. tit. 25. lib. 4. Recop. Greg. Lop. in d. l. 9. gloss. 1. Tusch. d. concl. 201. Wesemb. supra. Azeved. in l. 22. ex num. 1. tit. 25. lib. 4. Recop. Cur. Philip. part. 1. §. 17. num. 31. Parlador. supra §. 12. à num. 15. Morl. Empor. Jur. part. 1. tit. de fid. instrum. quest. 1. num. 9. Hac instrumenta, originale, authenticum, ac exemplar dixit Glossa verb. Indice, in l. 2. de fid. instrum.

Ibi: Qua ratione authenticum significat.

Per authenticum intelligimus instrumentum certam fidem, & indubitam auctoritatem obtinens absque alieno admiculo. Gregor. Lop. in l. 1. gloss. 1. tit. 18. part. 3. Barbosa collect. cap. 1. num. 5. de fid. instrum. Parlador. d. §. 12. num. 12. Lanfranc. supra num. 4. ubi de publico, Morla supra. Dicitur authenticum ab auctoritate conficientium, proprioque sigillo signantium, ut deducitur ex l. 1. l. 114. tit. 18. p. 3.

Ad Num. 2.

6 Protocolum simplici, scribendum monet Ant. Nebriffen. in suo Diction. ab Italis Bastardellus, à nobis Registrum nuncupatur: id apud nos non compendio, sed extensive cum omnibus clausulis, & partium subscriptione fieri debet, signum verò tabellionis non adjicitur, l. 13. tit. 25. lib. 4. Recopilat. exteri substantialia actus in bastardello describunt, deinde in codice instrumentum plenè perficiunt, ex quo originale transcribunt. De protocollo fit mentio in l. 12. 13. 16. & aliis, tit. 25. lib. 4. Recop. l. 9. tit. 19. p. 3. Tusch. d. concl. 201. Mascard. de probat. concl. 1244. Wesembec. num. 1. Par. de Put. de reassumpt. instrument. in princip. & rubric. 25. num. 1. Petr. Gregor. Syntagmat. lib. 47. cap. 42. à num. 5. Cujac. in auth. de tabellion. seu instrum. collat. 4. Menoch. de arbitr. casu 187. à princip. Nostri tabelliones instrumentum, antequam partes discedant, omnino absolvere in registro jubentur, nihilque deinceps detrahere, vel supplere possunt, alioqui poenæ stabilitæ subduntur, quamquam id de jure communi liceret, d. l. 13. Recop. ubi Azeved. num. 22. 23. quo exteri, sicut præmissi, utuntur, eosque nostrates perperam adversus legem imitantur, ut Azevedus adnotat, ac experimento percipimus, de quo fusè Pareja sup. resol. 3. §. 1. à princ.

7 Huic primæ, matricique scripturæ stabitur, si authenticum instrumentum ab illa extractum discordet. Petr. Greg. supra num. 9. Lanfranc. de fid. instrument. num. 18. Mascard. cum aliis concl. 1244. num. 2. 3. Marefcot. variar. lib. 1. cap. 93. num. 2. Pareja num. 48.

Verf.